

**A KÚRIA**  
**mint felülvizsgálati bíróság**

*Pfv.VI.20.170/2012/4.szám*

*A Kúria a személyesen eljáró felperesnek a Gyurkó és Kállai Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Gyurkó Péter ügyvéd által képviselt alperes ellen pénzkövetelés és járulékainak megfizetése iránt az Egri Városi Bíróságnál 19.P.21.871/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Heves Megyei Bíróság 1.Pf.25.685/2011/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő*

*í t é l e t e t :*

*A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az Egri Városi Bíróság 19.P.21.871/2010/18. számú ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.*

*Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 300.000 (Háromszázezer) forint elsőfokú fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.*

*Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 203.100 (Kettőszázháromezersház) forint másodfokú és 338.600 (Háromszázharmincnyolcezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.*

*I n d o k o l á s :*

*Az alperes és a perben nem álló volt házastársa, a felperes fia 2005. július 29-én szabad felhasználású jelzálogkölcsönt vettek fel. A szerződésben adósként a alperes volt megjelölve. A felek házassági életközössége ebben az időszakban még fennállott. A bank által nyújtott kölcsönt közösen használták fel részben közös adósságaik kiváltására, részben szükségleteik fedezésére.*

*2005. decemberében az alperes és férje kapcsolata megromlott, a házassági életközösségük megszakadt, majd 2009-ben a házasságukat a bíróság fel is bontotta. A kölcsön fedezetül szolgáló ingatlanba, amely ekkor még kizárólag az alperes nevén szerepelt az*

ingatlannyilvántartásban, az alperes a gyermekeivel beköltözött. A fedezetül szolgáló ingatlan peres eljárás eredményeképpen 1/2 részben a volt házastárs tulajdonába került közös szerzés jogcímén. Nevezett a tulajdonszerzésével egyidejűleg jelzálog kötelezett pozícióba is került.

A kölcsön részleteit sem az alperes, sem volt házastársa nem fizette, így fennállott a veszélye annak, hogy az ingatlan árverési értékesítésre kerül. Ezért az alperes volt házastársa az édesanyját, a felperest kérte meg arra, hogy a kölcsön havi törlesztő részleteit teljesítse a banknak. A felperes 2007. augusztus 16-tól 2010. szeptember 13-ig összesen 4.940.000 forintot, majd 2010. októberétől 2011. május 11. napjáig további 1.525.840 forintot fizetett meg a kölcsön törlesztéseként.

A per időtartama alatt a felperes ajándék jogcímén megszerezte a fedezetül szolgáló ingatlannak a fia nevén álló 1/2 tulajdoni illetőségét.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság 3.232.920 forint tőke, ennek 2010. november 16. napjától járó késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére kötelezze az alperest. A megjelölt összeg a felperes által a banknak kifizetett összeg fele. A felperes előadta, hogy a kölcsön részleteit az alperes bankszámlájára teljesítéssel ő fizette ki, ebből a befizetett összegből 1/2 rész az alperest terheli. A felperes a per során további keresetet terjesztett elő 152.864 forint tőke és kamatok iránt, amely állítása szerint az alperes által lakott ingatlan telefondíjából, ingatlanadójából és közüzemi költségeiből állt, amit az alperes helyett ő fizetett ki.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperes és közöttük jogviszony nem jött létre. Az igényérvényesítésre a volt férjének lenne lehetősége, amennyiben annak egyéb feltételei fennállnának. Utalt arra, hogy volt férjével házassági vagyoni vitájuk van, amelynek keretében a felperes igénye is elszámolható.

Az elsőfokú bíróság a felperes követelését annak törvényes kamataival együtt megítélte és az alperest kötelezte a perköltség viselésére. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az alperes alaptalanul hivatkozott a felek közötti jogviszony hiányára, mert a befizetés tényével a felek között jogviszony keletkezett. A felperes a bank felé az alperes helyett teljesített, így az alperes a felperes terhére jogalap nélkül gazdagodott. Erre tekintettel az alperes a Ptk. 361. § (1) bekezdése szerint köteles a felperes által kifizetett összeg reá eső fele részének a megtérítésére. A kölcsönszerződés alapján szerződő fél csak az alperes volt, a bank felé ténylegesen csak neki állt fenn teljesítési kötelezettsége.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a felperes által igazoltan befizetett vízdíj, telefondíj stb. fogyasztás az alperes oldalán merült fel, így ezt a költséget a felperes jogosan érvényesíti. A Ptk. 141. §-a alapján a dolog fenntartásával járó költségek a tulajdonosokat terhelik, így az alperest is. Az alperes az összegszerűséget nem vitatta, kizárólag a jogalap hiányára, a jogviszony hiányára hivatkozott, ez azonban az elsőfokú bíróság szerint nem volt megalapozott.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ténykérdés, hogy az alperes nem tett eleget a törlesztési kötelezettségének, részben arra hivatkozással, hogy annak teljesítését a volt házastársa vállalta magára, részben pedig arra hivatkozással, hogy azért kellett a volt házastársának teljesítenie a kölcsöntörlesztést, mert annak összegét a gyermektartás díjba beszámította. A másodfokú bíróság szerint ez a perben nem nyert bizonyítást, sőt az állapítható meg, hogy a felperes fia fizette a gyermektartásdíjat a nagyobbik gyermeknek közvetlenül a kezeihez. A házastársak között vagyonmegosztási per nem volt és jelenleg sincs folyamatban. A felperes időközben megszerezte az ingatlan 1/2 tulajdoni hányadát, így érdekében áll, hogy az ingatlan végrehajtás alá ne kerüljön a hitelfeltevő nemteljesítése miatt. A másodfokú bíróság szerint éppen ilyen esetekre szolgál a Ptk. 361. §-ában foglalt szabályozás.

A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben az ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását és perköltségének megtérítését kérte. Előadta, hogy a bíróság a megalapozatlan tényállásra alapítva téves jogi következtetést vont le. Figyelmen kívül hagyta a Csjt. 27., 28. és 29., valamint 30. §-ában foglalt rendelkezéseket. dr. S. C., az alperes volt férje a kölni családi bírósághoz olyan nyilatkozatot tett, miszerint azért nem fizet gyermektartásdíjat, mert ő fizeti a perbeli kölcsön törlesztőrészeit, a lakás biztosítását és adóját. Valójában azonban egyik kötelezettségének sem tett eleget. Abban a perben, amelyet az alperes volt férje az ingatlan tulajdonjogának megszerzéséért indított a 19.P.20.831/2007/9. szám alatti jegyzőkönyv második oldalán is olyan nyilatkozatot tett, hogy a kölcsön törlesztését ő vállalta. A P.21.871/2010/13. szám alatti jegyzőkönyvben pedig kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy nem tudta teljesíteni a törlesztést, ezért kérte meg az édesanyját, hogy teljesítsen, de nem tudja, hogy mikor fogja azt visszaadni. A felperes követelése éppen arra irányul, hogy az alperes férje megkerülhesse a házassági vagyonközösségből eredő követelések elszámolását.

Az alperes álláspontja szerint a felperessel semmiféle jogviszonyban nem állt, az ő rovására jogalap nélkül nem jutott

vagyoni előnyhöz. A alperes a férjével állapodott meg abban, hogy a kölcsön törlesztőrészeit ő fogja fizetni és a férje kötött megállapodást az édesanyjával abban, hogy helyette teljesít.

A bíróság nem találhatta volna bizonyítottnak azt, hogy az ingatlan használatával kapcsolatosan felmerülő költségeket a felperes viselte, mert befizetésről szóló bizonylatok az alperes, illetve az alperes férjének nevére szóltak, és egyéb adat nem volt.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

A perben nem vitatott kérdés volt, hogy az alperes és férje a kölcsönt együtt vették fel oly módon, hogy az alperes volt az adós, az alperes férje pedig a kölcsönügylethez hozzájárult. Ezzel a Csjt. 30. § (2) és (3) bekezdése alapján mint házastárs a közös adósságért felelősséggel tartozik, függetlenül attól, hogy kölcsönszerződés megkötésében mint adós nem vett részt. A házastársak a kölcsönt nem vitásan az életközösség fennállása alatt költötték el. A kölcsön fedezete az alperes kizárólagos tulajdonában álló ingatlan volt, mely azonban a házastársak közös vagyonához tartozott. A későbbiekben a bíróság ítélete folytán az ingatlan 1/2 illetőségére az alperes házastársának a tulajdonjogát megállapították és azt be is jegyezték az ingatlannyilvántartásba. Az alperes férjének a tulajdonjoga a Csjt. 27. § (1) bekezdés alapján azonban ezt megelőzően is - ingatlannyilvántartáson kívül - fennállott.

Dr. S. C. tanúvallomása (13 sorszámú jegyzőkönyv) és a felperes személyes előadása (6. számú jegyzőkönyv) alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felperes a fiával, az alperes volt férjével állapodott meg abban, hogy az adósságokat fizeti a fia helyett. A tanúvallomása alapján megállapítható, hogy a törlesztéseket nem tudta fizetni, ezért kérte meg édesanyját, fizesse az adósságot, hogy a bank ne mondja fel a szerződést. A felperes tehát nem jogalap nélkül, hanem a fiával kötött megállapodás alapján teljesített. Az alperes a per során helyesen hivatkozott arra, hogy közte és a felperes között jogviszony nem keletkezett. Az alperes ugyanis nem bízta meg a felperest a törlesztések teljesítésével, ez a megállapodás a felperes és a fia között jött létre. Ebből következik, hogy a felperes az általa teljesített összegeket nem az alperestől, hanem a fiától kérheti vissza. A felperes fiának a tanúvallomása alapján az is megállapítható, hogy az ingatlan 1/2 részének az elajándékozása a felperes részére egyfajta viszonzása volt a segítségnyújtásnak. A felperes és a fia jogviszonyában vizsgálható az a kérdés, hogy a felperes az általa nyújtott segítséget ellenérték nélkül nyújtotta-e, amennyiben nem, az

ellenértéket milyen módon - esetleg az ajándékozással - vagy más módon megkapta-e.

A fentiek szerint a felperes és az alperes között jogviszony nem keletkezett, az adósság teljesítésével kapcsolatban az alperes a volt férjével áll jogviszonyban. A házastársi közös vagyon megosztása során a felperes által teljesített összegeket az alperes volt házastársa által fizetett összegként kell figyelembevenni és a köztük lévő elszámolás során kell az alperes terhére számításba venni azokat az összegeket, amelyeket a felperes teljesített.

A Ptk. 286. § (1) bekezdése szerint a jogosult a harmadik személy részéről felajánlott teljesítést is köteles elfogadni, ha ehhez a kötelezett hozzájárult. A felperes nem bizonyította, hogy az alperes hozzájárult volna ahhoz, hogy a banknak teljesítsen. Az alperes hozzájárulására akkor nem lett volna szükség, ha a felperesnek törvényes érdeke fűződik a teljesítés megtörténtéhez. A teljesítés során azonban a felperes még nem volt az ingatlan tulajdonosa, így saját személyében törvényes érdeke nem fűződött ahhoz, hogy a teljesítés megtörténjen. A felperes tehát az alperes mint kötelezett helyett a Ptk. 286. § (1) bekezdés alapján jogszerűen nem teljesített, teljesítése a fiával való megállapodáson alapult, ezért az alperes a felperes rovására nem gazdagodott. Az alperesnek a felperes fiával kell elszámolnia a tartozásról.

Ugyanígy alaptalan a felperes igénye az ingatlan fenntartásához kapcsolódó költségek megfizetésére vonatkozóan. Abban az időszakban, amikor ezek a költségek keletkeztek, a felperes nem volt az ingatlan tulajdonostársa. Ezeket a költségeket, amennyiben valóban ő fizette ki azt, ugyancsak a másik tulajdonostárs, a fia helyett teljesítette.

A Kúria álláspontja szerint a Ptk. 361. §-ban foglalt rendelkezések alkalmazása a bírói gyakorlatnak megfelelően kivételes. A forgalmi élet biztonságát semmiképp sem szolgálná, ha az adós a törlesztőrészletek nem teljesítése esetén maga dönthetné el, hogy milyen más módon rendezi a bankkal a jogviszonyát, hanem azzal kellene szembesülnie, hogy a kölcsönrel valaki harmadik személynek tartozik, aki azt tőle egyösszegben kamatostól visszakövetelheti. Az ilyen esetek elkerülésére korlátozza a Ptk. 286. §-a azt, hogy harmadik személy mikor teljesíthet más helyett a vele történő megállapodás és hozzájárulás nélkül.

A kifejtettekre tekintettel a Pp. 361. §-a az ügyben nem alkalmazható. A Kúria álláspontja szerint ezért mindkétfokú ítélet jogszabálysértő, így a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül eljárva a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet

pedig a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A felperes kereseti kérelme nem vezetett eredményre, ezért a felperes köteles megfizetni az alperesnek az első- és másodfokú perköltséget, valamint a felülvizsgálati eljárással felmerült költséget. Ennek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján határozta meg azzal, hogy az az általános forgalmi adót is tartalmazza.

Az alperes nyújtott be fellebbezést, illetve felülvizsgálati kérelmet, az alperes azonban teljes személyes költségmentességben részesült, így az illeték lerovása nem történt meg. A felperes pervesztessége miatt ezért köteles az államnak külön felhívásra megfizetni a fellebbezési és a felülvizsgálati eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2012. december 11.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:  
tisztviselő